

Status

Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten

22 april 2025

Eindtermijn

n.v.t.

Onderwerp

Biografie van Zuid-Holland

Advies

1. Vast te stellen de brief van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten om Provinciale Staten te informeren over de Biografie van Zuid-Holland.
2. Vast te stellen de publiekssamenvatting over de Biografie van Zuid-Holland.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies.

Bijlagen

1. Biografie van Zuid-Holland
2. GS brief aan PS over de Biografie van Zuid-Holland

1 Toelichting voor het College

De Biografie van Zuid-Holland is opgesteld als één van de thematische uitwerkingen van het Ruimtelijk Voorstel (Ruimtelijke Koers) (zie verder onder punt 2, voorafgaande besluitvorming).

De biografie gaat in op het verhaal achter het ontstaan van het landschap van Zuid-Holland en geeft, met de huidige ruimtelijke opgaven als aanknopingspunt, aanbevelingen en beschouwingen voor huidig en toekomstig beleid. De biografie biedt inzicht en inspiratie om cultuurhistorisch erfgoed hierin ontwikkelingsgericht ('voorwaarts') in te zetten.

Het meenemen van alle – al dan niet ruimtelijk beschermde - kwaliteiten in ruimtelijke ontwikkelingen ziet de provincie als een opdracht. Vanuit die gedachte volgt in paragraaf 4.1 van de biografie een aantal concrete aanbevelingen.

Erfgoed kan verbinden in zowel ruimte als tijd. Denk bij dat laatste bijvoorbeeld aan het doorgeven van verhalen. Paragraaf 4.2 biedt voor de verbindende rol van erfgoed voorbeelden en inspiratie, vanuit thematisch ingestoken beschouwingen. Hierbij wordt aangegeven wat we kunnen leren van het verleden voor toekomstige opgaven.

Tot slot in paragraaf 4.3 een pleidooi om bij alle ontwikkelingen blijvend aandacht en zorg te hebben voor een hoge ruimtelijke kwaliteit en zodoende te werken aan nieuw erfgoed.

In de brief aan PS geven GS aan hoe ze met de aanbevelingen om willen gaan. De biografie geeft 4 aanbevelingen, waarvan er twee (aanbevelingen 2a en 2b) het ruimtelijk kwaliteitsbeleid betreffen en daarin worden meegenomen.

De andere twee aanbevelingen (aanbevelingen 1 en 3) passen binnen de vanuit erfgoed ingezette lijn om proactief en ontwikkelingsgericht te handelen. In het beleidsperspectief cultuur en erfgoed, dat op een later moment aan u wordt voorgelegd, wordt deze lijn verder opgepakt en uitgewerkt.

De aanbevelingen zijn:

1. *Betrek erfgoedsspecialisten en ruimtelijk ontwerpers in een zo vroeg mogelijk stadium bij gebiedsontwikkeling.*
2. *a) Maak de bestaande provinciale gebiedsprofielen ruimtelijke kwaliteit meer ontwikkelingsgericht, door het toevoegen van inrichtingskansen en ontwerputgangspunten vanuit erfgoed.*
b) Maak ook gebiedsprofielen voor de verstedelijkte gebieden waar nog geen gebiedsprofiel voor is (Westland, Oostland, Rotterdam en de haven, Den Haag en de Drechtsteden), in samenwerking met de betreffende gemeenten.
3. *Vul de provinciale erfgoedlijnen aan met concrete ruimtelijke kansen/principes, als inspiratie voor gebiedsontwikkeling.*

Meer informatie over de biografie, het doel van de biografie, wat we met de biografie kunnen doen en nadere toelichting op de aanbevelingen is te vinden in bijgaande brief aan PS en in de biografie zelf.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: € 0,00
Programma	: Ambitie 4 - Concurrerend Zuid-Holland
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's.

De kosten voor het laten opstellen van de Biografie van Zuid-Holland zijn in 2024 reeds voldaan. In het kader van de uitvoeringsagenda NOVI (2020) is hiervoor voor de helft van het bedrag cofinanciering ontvangen van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW).

Juridisch kader

Het opstellen van de Biografie Zuid-Holland heeft plaatsgevonden binnen de bestaande arbeidscapaciteit en werkzaamheden en heeft geen aanvullende personele, financiële of juridische consequenties.

2 Voorafgaande besluitvorming

Coalitieakkoord 2023-2027 Krachtig Zuid-Holland:

Het voorstel is in lijn met het provinciaal coalitieakkoord 2023 – 2027, waarin onder meer is aangegeven:

- Met aandacht voor ruimtelijke kwaliteit stimuleren we dat initiatiefnemers zoveel mogelijk voortbouwen op de bestaande of nieuwe kwaliteiten en daarmee op de identiteit en kernmerken van het gebied.
- De kern van ons erfgoedbeleid blijft het beschermen van ons erfgoed waar vanuit wij werken aan een beter beleefbaar en benut erfgoed, waaronder de erfgoedlijnen.
- Via cultureel erfgoed willen we de geschiedenis van Zuid-Holland beter in beeld brengen en beleefbaar maken.

Naast deze directe bijdrage aan ambities uit het coalitieakkoord, helpt de biografie om erfgoed te verbinden aan andere provinciale opgaven en na te gaan waar en hoe opgaven gezamenlijk verder kunnen worden gebracht.

Ruimtelijke koers toekomstbestendig Zuid-Holland, vastgesteld door Provinciale Staten op 6 maart 2024

In paragraaf 1.8 (pag. 18) van de ruimtelijke koers is onder meer opgenomen:

“De provincie Zuid-Holland ziet zorgvuldig omgaan met cultuurhistorisch erfgoed en omgevingskwaliteit (waaronder ruimtelijke kwaliteit) als één van de leidende principes om te werken aan een toekomstbestendige leefomgeving. Erfgoed en ruimtelijke kwaliteit vormen een integraal onderdeel van de planvorming en uitvoering van nationale en provinciale opgaven in het Ruimtelijk Voorstel. (...) Hierbij is het huidige beleid voor erfgoed en ruimtelijke kwaliteit het vertrekpunt. We willen dit beleid meer ontwikkelingsgericht maken: waar is er ruimte voor verandering en hoe kunnen cultuurhistorische kenmerken en identiteit worden versterkt in het beleid en worden benut als inspiratie voor nieuwe ontwikkelingen?”

Behandelveorstel Motie 1352 - Kwaliteit van gebieden is uitgangspunt

De biografie raakt ook het behandelvoorstel voor de motie ‘Kwaliteit van gebieden is uitgangspunt’ en daarom is in de brief aan PS een zin opgenomen over maatwerk voor gebieden.

3 Proces

Met bijgaande GS-brief worden PS geïnformeerd over de wijze waarop GS met de biografie en de aanbevelingen uit de biografie om willen gaan. Ook wordt de Biografie van Zuid-Holland zelf ter informatie aangeboden.

Zoals onder kopje 1 (toelichting voor het college) aangegeven, hebben de bevindingen uit de biografie, inclusief enkele aanbevelingen, ook een plek in het beleidsperspectief cultuur en erfgoed en zullen in dat kader verder worden opgepakt. Het beleidsperspectief zal later aan GS en PS worden voorgelegd.

4 Participatie en rolneming

Voor het opstellen van de Biografie Zuid-Holland is een externe klankbordgroep geraadpleegd, met deskundigen vanuit erfgoed, landschap, archeologie en ruimtelijke kwaliteit. Deze externe klankbordgroep heeft op strategisch niveau meegedacht met de opzet voor de biografie, de thema's die daarin meegenomen moesten worden en de principes voor het ontwikkelingsgericht inzetten van erfgoed. In de externe klankbordgroep zaten onder meer de Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit en deskundigen vanuit de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (vanuit landschap en archeologie).

De Biografie Zuid-Holland levert inbreng voor het uitwerkingsproces van het ruimtelijk voorstel. Vanuit het uitwerkingsproces van het ruimtelijk voorstel zal participatie plaatsvinden met gemeenten, andere relevante overheidsorganen en maatschappelijke partijen.

Integraliteit

De biografie kent een integraal karakter. De vraagstukken en thema's die in de biografie aan de orde komen, raken diverse provinciale beleidsterreinen zoals water en bodem, natuur, recreatie, landbouw, verstedelijking, economie, energietransitie, mobiliteit/infrastructuur, ruimtelijke ordening en ruimtelijke kwaliteit.

Bij de totstandkoming van de biografie was een interne klankbordgroep ingesteld, met vertegenwoordigers van diverse relevante beleidsvelden.

5 Communicatiestrategie

De communicatie over de biografie is in eerste instantie vooral intern gericht. Onze doelgroep zijn vooral collega's/beleidsmakers van andere provinciale thema's.

Verbinding

De communicatiestrategie is erop gericht om verbinding te zoeken met andere thema's en opgaven. Dit zullen we doen door met elkaar in gesprek te gaan over de gedachten achter de biografie; naast het behouden van erfgoed ook nagaan waar en op welke manier erfgoed ontwikkelingsgericht/ 'voorwaarts' in te zetten is. En het verkennen en benutten van kansen die er liggen in de verbinding van erfgoed met andere (ruimtelijke) opgaven.

Verhalen delen

We doen dat door het delen van voorbeelden en verhalen.

Doel is om zo meer bewustwording te creëren (weten wat er al is), te laten zien wat er zoal mogelijk is en te inspireren. Zo kunnen we nog meer bereiken om de kwaliteit van onze leefomgeving te versterken.

Bijstellen

De communicatiestrategie is ook bij te stellen. Na zes maanden zal worden nagegaan wat er tot dan bereikt is en of bijstelling nodig is. Ook houden we de mogelijkheid open om, indien gewenst, externe partijen erbij te betrekken en zo te bereiken.